

## Provtagningsanvisning Isopropanol i plasma - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Remiss                        | Elektronisk remiss från journalsystem i Gävleborgs län eller pappersremiss 1 Bassortiment Region Gävleborg                                                                                                                                                                                                                                        |
| Provtagning                   | <p>5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp</p>  <p>Prov kan <b>inte</b> tas kapillärt.</p> <p>Minsta blodmängd 0,5 mL (200 µL plasma).</p> <p>Huden får <b>inte</b> tvättas med sprit före provtagningen. Använd koksaltlösning eller 1 % Bensalkon-lösning.</p> |
| Förvaring/Transport           | <p>Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagning.</p> <p>Plasma är hållbart 1 vecka i kyl förutsatt att röret är väl tillslutet.</p>                                                                                                                                                                                                         |
| Analyserande laboratorium     | Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Referensintervall             | Ej påvisbart                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Svarstid                      | Dagligen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Ackrediterad                  | Nej                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Efterbeställning              | Kan inte efterbeställas.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Patientinformation            | Ej tillämpligt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Biobanksprov                  | Nej                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Kommentarer/övrig upplysning  | Ej tillämpligt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Medicinsk bakgrund/indikation | <p>Indikation: Intoxutredning</p> <p>Isopropanol används som desinfektionsmedel och finns i spolarvätska.</p>                                                                                                                                                                                                                                     |

Den absorberas lätt från mag- och tarmkanalen och den mesta delen metaboliseras genom oxidation till aceton. Plasmahalveringstiden för isopropanol är 3–8 timmar och för aceton omkring 20 timmar.

Förekomst av enbart aceton i serum talar därför för isopropanolintoxikation. Samtidig konsumtion av etanol hämmar, till följd av substratkonkurrens, isopropanolens omsättning. Eliminationen sker 2–3 gånger långsammare än för etanol.

Isopropanolens allmänna toxicitet är större än etanolens men mindre än metanolens. För den centralnervösa effekten är emellertid ordningsföljden: isopropanol > etanol > metanol.

Vid lättare förgiftningar ligger blodkoncentrationen ofta under 5 mmol/L och acetonkoncentrationen vid 2–3 mmol/L. Vid allvarliga förgiftningar är isopropanolkoncentrationen i blodet ofta kring 20 mmol/L.

Isopropanolintoxikation kan skiljas från diabetisk ketoacidosis och etanol-/glycolintoxikation pga. ketonemi utan metabolisk acidosis och förhöjt osmolgap.

## Revideringar

| Datum      | Revisionsnr | Ändring                                          |
|------------|-------------|--------------------------------------------------|
| 2024-05-13 | 11          | Byte av upprättare. Lagt till revideringstabell. |